

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

Capvt LXII. Defectus monstrorum & naturæ plerumq[ue] aliunde
compensari.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45686

temperans fremit? Leonis animum gestare credatur. Pavidus ac fugax non metuenda formidat? Cervus similis habeatur. Segnis ac stupidus torpet? Asinum vivit. Levis ac inconstans studia permutat? Nihil ab anibus differt. Fœdis immundisq; libidinibus immergitur? Sordida suis voluptate detinetur. Ita fit, ut qui, probitate deserta, homo esse deserit, cum in divinam conditionem transire non possit, vertatur in belluam. Quod multò magis est prodigiosum, quàm si cicuratae belluæ vertantur quodammodo in homines, discantq; ire per extensum funem, quod de elephantis refertur, & de alijs bestijs alia, quæ alioqui non videntur, nisi ab humana prudentia provenire. Meritò igitur & ego, mutato stilo, dicere possum;

*Postquam ceperunt homines brutescere, verso
Ordine, ceperunt hominescere bruta vicissim.*

CAPVT LXII.

*Defectus monstrorum & naturæ, plerumque
aliunde compensari.*

Poterant huc vsque disputata satis placare imperitorum monstra carpentium querelas: & sufficit, malitiæ atque superbiæ fructum esse, quod impatientia non vult tolerare; immò audet in tam benigno Plasmatore, criminosis in iurijs accusare. Quid enim? si monstrum finit gigni, cui iniuriam facit? quid, si luscum, aut cæcum, aut manibus pedibusque truncum hominem in lucem prodire ab utero matris suæ permittit? Dominus est vniuersæ naturæ. Quod vult, facit. Potuisset talem omnino non sinere nasci, aut concipi. Potuisset eum in Nihilo suo relinquere. Quidquid ei dedit, gratis dedit; & sæpe etiam ingrato. Quidquid negavit, pro potestate sua negavit. In summa tantum dedit, quantum dare voluit. Statuarius ex ingenio fingit simulachra, alia sine pedibus, & pectore tenus tantum, alia integra. *O homo tu quis es, qui respondeas Deo? Numquid dicit figmentum ei, qui se finxit: Quid me fecisti sic? An non habet potestatem figulus luti, ex eadem massa facere aliud quidem vas in honorem, aliud verò in contumeliam?*

Rom, 9, 21

liam? Hoc nos per Prophetam scire voluit, cum illius ore diceret: *Ecce sicut lutum in manu figuli, ita & vos in manu mea.* Quid inde conficitur? Id quod Apostolus dicit; *O homo, quis es, qui respondeas Deo? Respondere Deo non posse conuincitur,* ait S. Gregorius, *qui homo nominatur; qui per hoc, quod de humo sumtus est, iudicia superna discutere dignus non est.*

S. Gregor. 1. 9.
moral. c. 8.

II.

Albert. Hieron. Seneca-
nus lib. 1. de
Prouident.
Dei c. 7.
Vide & Adri-
an. Iunium
in Bataviae
historia.

Hæc quanquam ita sint, & licet negare vnicuique possit, quod vult, tamen tam bonus est Plasmator noster, vt plerumque quod in vno negat, in altero compenset. Ita, teste Alberto Hierone, *ubicumq; locorum alicuius rei ad vitam necessaria inopia laboratur, ibi aliud quiddam, quod eius vicem suppleat, inuenitur.* In *Agypto*, *vbi rara pluuia, Nilus ripas aluei supergressus, id quod à celo regioni isti negatum est, etiam abunde sua irrigatione compensat.* In *locis mediterraneis, vbi salis fœditij materia deest, fodina salis à natura confecti reperiuntur, ne vlla terra pars condimento ciborum tam necessario destituatur.* In *Noruegia & Suetia, vbi perpetuo gelu omnia rigent, non solum quercus, pinus, abietes, & id genus alia arbores tanta copia, quanta vix vsquam alibi, proueniunt, verum etiam Marturi, Zebellini, Ceruarij, nigra & alba vulpes, quarum pelles ad frigoris asperitatem mitigandam apprime idonea sunt, plures, quam alijs locis visuntur.* In *Frisia, Hollandia, Taxandria, vbi nulla, aut rara silua inueniuntur, cespitis quoddam genus è terra effoditur, quod ad solem siccatum tam idoneum sit ignis fomentum, vt lignorum desiderium facile harum regionum incolæ ferant.* *M. Paulus Venetus dicit, in regno Cathay, quod lignis caret, nigros lapides inueniri, qui in ignem missi, vt lignum, ardent.* *Ubi, ob serpentum ingentem numerum, homines in magno periculo vitæ versantur, ibi lacerta humano generi amica, si quando dormienti in pratibus homini serpentem insidiari vident, faciem eius perreptant, vt à somno excitetur, & insidias declinet.* Huiusmodi naturæ succursus, qui passim in magno mundo cernitur, etiam in homine, hoc est, in paruo mundo, reperitur, cui si vnum membrum deest, aut læsum est, alterum tanto magis seruit, pedemq; manus, & sensum sensus haud raro compensat. Aut si defectus corporis dexteritate non sarcitur, ingenij dotes, animiq; vires tanto sunt locupletiores. Quemadmodum fit etiam, in Brasilorum canibus, qui cum la-

Ioan. Lud.
Gottfrid. in

trare

trare nequeant, tamen possunt vlulare, more luporum. Quod ipsum experimur in luce mundi sideralis, vbi subducto sole, luna effulget, aut clarus stellarum chorus. Ita quoque sunt alij suæ quisque regionis indigenæ, quorum si quid in vno deest, in altero superest. Æthiopi barbam non dedit natura, dedit autē capillum tanto densiorē, quo solem arceat capiti flagrantius imminentem. Europæus crispata coma non indiget, ea igitur illi materia de vertice ad mentum defluit, vt barba vestiatur. Atque hæc quidem opera sunt naturæ in vno compensantis, quod deest in altero; & hiemi, sobolescentem vernæ telluris fecunditatem substituētis; quam tamen seu vicissitudinem, seu compensationem non miramur, quia consuetudo transit in contemptum, aut neglectum. Illas igitur res alba linea signandas arbitramur, quas raritas commendat. Ostendam igitur, alias quoq; in monstro, vel monstrosis compensationes admirationem meritas, non quòd rarò contingant, sed quòd rarò expendantur; aut narrentur, cum tamen manifesta Numinis ex illis prouidentia, & sapientissimum iudicium elucescat.

Philetam Cum aiunt macerrimo corpore fuisse. Quoniam igitur quavis occasione facile subverti poterat, ferunt eum plumbeas habuisse soleas in calceis, ne à ventis prosterneretur, si paulò durius eum afflissent. Quod ergo illi in corpore pondus natura negavit, id à plumbō Ingenium addidit: alijs quod eadem natura in mensura subtraxit, in pondere substituit, & breues quidem, sed pingues fecit, & in omni suo momentum habentes. Atque, vt à statura incipiamus, quoties, si corpus aspi-ciatur, pusillus quantus Molon, animos gerit gigante maior? Vt nihil repetam de Zachæo; quanta laude afficit Pindarus Melissum Thebanum, qui statura corporis parua, sed animo magno, Isthmio equo vicit? Eunapius testatur, ætate Iamblichī vixisse Alypium Alexandrinum corpusculo admodum exiguo, pauloque quàm cubitale, aut Pygmæi, maiore, quod intuenti videri poterat anima spiritusue esse; sed vsque adeò quod corruptioni obnoxium erat, nihil adolescebat, vt etiam in diuinam quandam naturā consumeretur. Erat enim

X x x x

in

III.
Elian. lib 9.
variar. c. 14.

Suidas Verb.
Molon.
Luc. 19.
Pind. od. 4.
Eunapius in
Iamblichō.

Joseph. lib. 7.
de bello Iudaic. cap. 5.

in Dialecticis exercitissimus, & Philosophus, qui multos triumphos triumpharet. In difficili Hierosolymorum oppugnatione, Tirus longissima oratione milites suos hortatus est, ut in Antoniam arcem ascenderent, eamque caperent, qua capta, urbs capta esset. Vbi peroravit: *cetera quidem multitudo periculi magnitudinem timuit: eorum vero unus, qui in cohortibus militarent, Sabinus nomine, genere Syrus, vir & manu simul, & animo fortis apparuit: licet, si quis eum ante vidisset, quantum ex habitu corporis, ne specie quidem militem credidisset.* Erat enim colore niger, exilis habitudine: sed anima quadam heroica, in macro corpore atque angustiore viribus suis, habitabat. Cum primus itaque surrexisset, Dedit me, inquit, tibi alacri animo, Caesar, & ante omnes in murum ascendo: atque opto quidem, ut vires ac voluntatem meam sequatur fortuna tua. Quod si coopto casus inuiderit, scito, me non praeter spem, quod res aliter cesserit, sed quod sic decreuerim, pro te moriturum. His dictis & scutum laua capiti praetendens, strictoque dextera gladio, circa horam diei sextam murum petebat, sequebantur autem ex alijs, qui soli eius virtutis amuli esse cupiebant, undecim viri. Multo autem omnes antecedebat divino quodam impetu excitatus, cum de muro custodes iaculis, & sagittis undique infinitis appeterent, atque ingentia saxa deuoluerent, quae nonnullos de undecim deciderunt. Sabinus autem missilibus occurrens, licet obrueretur sagittis, non tamen ante impetum cohibuit, quam summum muri prebenderet, hostesque in fugam verteret. Viribus enim eius atque animi pertinacia territi, pluresque ascendisserati, non steterunt. Qua in re fortunam quis veluti virtutibus inuideat, semperque praeclearis facinoribus officiat, non incusauerit? Siquidem hic vir neque ab incepto errauit, & offensione lapidis cum maximo crepitu decidit. Unde factum est, ut Iudaei reuersti, ubi solum & iacentem videre, ex omni eum parte iaculis peterent. Ille vero genibus nixus, & scuto protectus primo quidem ulcisceretur hostes, multosque ad se appropinquantes sauciauit: vulnerum autem multitudine remisit dexteram: & ad extremum priusquam redderet animam, sagittis est obrutus, vir dignus pro fortitudine, qui meliori fortuna uteretur, pro mensura vero capti facinoris cecidit. Haec Iosephus de paruo illo, qui tamen maximos virtute superauit, quia

xxxxx

M. 117

Maior in exiguo regnavit corpore virtus.

Experientiaq; ipsa ostendit, plerumque in parvo corpore magnos inesse animos. Virtus enim unita fortior est seipsa divisa. Cum igitur virtus animæ in corpore parvo unitatur, in magno dividatur & dispergatur, sic ut naturaliter parvis, quam magnis facilius fiat magnanimitas, difficilius humilitas. Itaque animus non mensuratur corpore, sed corpus transcendit. *Brevis, μικρά, (id est, parva) in volatilibus est avis, ait sapiens, Eccli. 11. 3° & initium (ἀρχή) id est, principatum) dulcoris habet fructus illius.* Hinc & Apostoli *presentia corporis fuit infirma, ingenium tamen, animus, virtus, & facta, ingentia; ut non tam quia statura parvus erat, quam quia Paulos vicit, Paulus dictus videatur.* *Vti Scipio, inquit S. Hieronymus, subiecta Africa, Africani sibi nomen assumpsit, & Metellus Creta subiugata, Cretici cognomen reportavit, & Imperatores nunc usq; Romani ex subiectis gentibus Adiabeni, Parthici, Sarmatici nuncupantur: ita & Paulus, ad predicationem Gentium missus, primo Ecclesie spolio Proconsule Sergio Paulo, victoria sua trophæa retulit erexitq; vexillum, ut Paulus diceretur à Saulo.* Quamquam hoc non obstat Paulum quasi parvum, pusillum, modicum etiam dici, siquidem, ut docet Sigonius, *Æmilianorum quoque familia, à parva statura nomen Pauli adhasit. Sæpe igitur Paulo alicui, aut paululo hominis aliunde pondus accedit, cum & ex Paulo Apostolus magnus sit factus.*

Sigonius in nominib. Rom.

In contrarium autem, *Valentissimo quisq; corpore longissime abest à sapientia, ait Cicero, & Poëta de tali ait:*

Nulla in tam magno est corpore mica salis.

Quod non ideirco dixerim, quasi non rex Saul, alijq; insignes heroës plurimi fuerint proceri corpore; sed quia planè video passim, pusillos tanquam pusiones haberi, & deridiculo esse. Imitor itaque in hac masculorum apologia S. Gregorium Nazianzenum, ad Nicolaum, qui Alypiana uxori suæ, Gorgoniae Gregorij sororis filia exiguam staturam exprobrauerat, his verbis rescribentem: *Alypianam apud nos canillis incensus, ut parvum, & tua proceritate indignam, o magne & vaste gigante, tum forma, tum robore. Nunc demum intelligo, animum*

S. Gregorius Naz. cp. 155.

Xxxxx 2 mensura

mensura subijci, ac rupes margaritis prastantiores esse, coruosq; lascinijs angustiores. Tu verò magnitudine tua & cubitis frueri. Deinde subdit. Quòd si hoc quoq; adycias, eam orationis causa curuam esse, ac per ingentes mentis agitationes, perpetuã cum Deo consuetudinem habere, quid hic de tua sublimitate, corporisq; mensura iactabis? Vide tempestiuum silentium: loquentem audi, quã in comita sit animaduerte, quã ut femina fortis ac strenua, quas vi domestica utilitatès afferat, quã viri amans, ac tum illud Laconis dices: Certe animus in mensuram minimè cadit, atq; externum hominem oculos coniectos in internum habere oportet. Ita eam ut paruam deridere desines, & tuum coniugium faustum ac felix indicabis. Hæc D. Gregorius Nazianzenus scripsit ad Nicobulum. Quæ ubi in alijs quoque paruis hominibus habent locum, nihil vitæque conqueri possunt, cùm corpore quidem alijs cedant, anima autem eisdem excedant, ac proinde meliore sui parte sint meliores.

V.

Genes. 29. 16.

Alijs in statura, alijs in forma aliquid deest, sed sunt & hinc suæ compensationes. Exempli instar haberi possunt duæ sorores, filia Laban. Hic habebat duas filias, nomen maioris Lia: minor verò appellabatur Rachel. Sed Lia lippis erat oculis: Rachel decora facie, & venusto aspectu. Vtramque duxit Iacob. Videns autem Dominus, quòd despiceret Liam, aperuit vuluam eius, sorore sterili permanente. Quæ conceptum genuit filium, vocauitq; nomen eius Ruben, dicens: Vidit Dominus humilitatem meã, nunc amabit me vir meus. Rursumq; concepit & peperit filium, & ait: Quoniam audiuit me Dominus haberi contemptui, dedit etiam istum mihi, vocauitq; nomen eius Simeon. &c: Vides compensationem? Rachel pulchra erat, sed infæcunda? Lia lippiebat, sed & pariebat; ita quòd vni deerat de forma, accessit illi à prolis gloria; & quæ gloriabatur forma, sterilitate humiliabatur. Vult enim nihil, in hac vita, omni ex parte beatum esse Deus, ut ad aliam beatitudinem aspiremus; neque etiam omni ex parte miserum, ne deijciamur, videntes tristibus iucunda misceri. Æsopi quoque deformitas ab ingenio & sapientia fuit excusata. Nolisset formosus & stupidus esse. Præstat testam Cretico vino, quàm crystallinum calicem

cem Germanicâ cereuisiâ plenum habere. Quid? Rhodopené roseo aspectu impudica, an deiectis oculis modesta Lydvina laudabilior est? Denique eadem est conditio mortalium, formosi pariter ac deformes senescunt, ac moriuntur. Sed formosius, quia in contrariam mutantur deformitatem: minore opus est mutatione ijs, qui iam antè sunt deformes, & fame exangues, qui clausis oculis cadauera putantur antè, quàm sint.

Herodot. l. 2:
& Plin. lib. 36.
cap. 12.

VI.

Nunc singulorum defectus membrorum aliunde adiutos percurramus, atque ab auribus, in quibus est disciplinæ sensus, incipiamus. Hunc sensum sæpe ars compensauit, natura correxit, ingenium impleuit, mutus magister docuit aliunde petere. Memorat Franciscus Vallesius, Petrum Pontium D. Benedicti Religiosum natos surdos loqui docuisse, non alia ratione, quàm vt eis ostenderet primò, quo modo scribendum esset, res ipsas digitis indicando, quæ characteribus illis significarentur, ac deinde ad motus linguæ, qui characteribus responderent, prouocando. Sic quemadmodum audientes per loquelâ discunt scribere, surdi per scripturâ discunt loqui. Plus est, quod alius Author de surdis & mutis scribit in hunc modû: *Apud nos, ait ille, sanè habemus, adhuc adolescentem & virginem, ex iisdem parentibus, & quidem celebri & honesto genere prognatos, qui peculiari acumine ingenij sunt pradi. Et licet mutos & surdos eos ambos natura procreauerit, tamen uterq; scitè legere & scribere elegantissimè, nec non & rationes mercatorias computare potest. Vt autem hic ex nutu, quæ sibi faciendæ sunt, dexterè percipit, & si deest calamus, gesticulationibus suas cogitationes exprimit, nec nõ & in omnibus aleæ lusibus, qui apud nos vsitati sunt, & non sine accurata ratiocinatione perfici possunt, excessit: ita illa acu & ingeniosa textura alias puellas facile superat. Inter ceteras autem mirificas dotes, quas illis natura compensauit, memorabile est, quod ex motu labiorum interdum percipere videntur, quid aliquis loquatur. Vnde videas eos conciones sacras sapissimè frequentare, vt aliquis non absurde dicere posset, videri, intentis oculis, visu eos haurire, quod alij auditu facere solent. Siquidem orationem Dominicam, aliasq; pijs preces, quando volunt, absque suggestione,*

Franc. Vallesius de sacra Philof. c. 4.

Phil. Camer. Cent. 1. Horar. subsecuar. c. 37.

XXXX 3 alyrie

alysus adminiculis, scribunt, Evangeliaq; festis diebus destinata non secus, ac alij, memoria comendant, ita ut expedire ea scribere possint. Quod si in templis salutarum nomen IESU Christi proferatur, hic, praeter ceteris, in caetu, detracto pileo, & genu flexo venerabilis conspicitur. Adde natura, veluti fidelis mater, compensando sollicita & studiosa est, ne tanquam dura numerca merito accusari possit. Quod enim in alijs sensibus adimit, in alijs restituit. His confirmandis nefas mihi ducere, omittere domesticum exemplum, quod mecum sapissime etiam alij complures experti sunt. P. Paulus Layman, vir in quo pietas cum eruditione conspirauerat, fistulae anae incauta explosione, prope aures illius facta, in solenni quadam supplicatione, vim audiendi prope omnem amisit. Assidua postea oris loquentium observatione didicimus, visu percipere, quod non poterat auditu. Et sunt authores, qui dicant ipsas litterarum figuras exprimi conformatione labiorum, quae dum I. pronunciant, contrahuntur, dum O, in circulum rotundantur. Ego plane in quadam Bauariae arce, non procul Brunouio, vidi apud Illustrem Dominum Baumgartnerum surdam pariter & mutam ancillam, loquentes ex oris figura intelligentem; quae etiam quia verè muta persona erat, nutibus ita omnia facta totius familiae hero exprimebat, ut linguam non videretur clariùs expressura. Simile quid sibi à fratre suo Ioachimo ex Cattis peregrè reuerso relatum scribit Philippus Camerarius his verbis. *Nuper, inquit, apud Illustrissimum Principem VVilhelmum Landgranium Hassia, vidi puerum mutum & surdum adeo ingeniosum, ut mirari eius solertiam, in exequendis rebus sibi commissis, non satis potuerim. Siquidem ex unico nutu deprehendere mox is certò potuerit, quid Princeps & alij vellent. Longè autem superat mutum illum nostrum gesticularium in aula Pabebergensi, quamuis & illi natura, quod in duobus sensibus negabat, alijs in rebus miro quodam favore abunde compensarit. Landgranus cum ita me mirandum videret, Ecce, ait, quidquid inter oiuos & aulicos noui accidit, quamprimum resciscit, id omne, qualecunq; sit, suis gesticulariis notis dexterrimè indicare solet. Sed audi praeterea insigne diuina iustitia exemplum. Mater eius furti fuit accusata, quae cum videret, se alio modo crimen purgare*

Phil. Camer.
Cent. 1. hor.
libres. c. 86.

non posse, confugit ad imprecationes; cumq; esset eo tempore gravis, ut maius pondus verbis adderet, inter alias imprecationes dixit: Si vera essent, quæ illi obijcerentur, se optare, & à DEO petere, ut factus ille, quem gestaret utero, in lucem editus ne verbulum proferre posset, sed dum viueret mutus maneret. Quod postea, ut vides factum est, & ipsamet sese suis imprecationibus prodidit, furtoq; perjurium adiecit. Quæ enormia delicta etiam in filio punita fuere.

Sed, ut vera quoque aurium monstra damnum suum utilitate sarcire intelligamus, sat mali sunt in insulis Septemtrionalibus, inquit Mela, quibus magna aures, & ad ambiendum corpus omne patula, nudis aliqui, prouecta sunt. Asininæ aures de longitudine sua turpes videntur, quanta censetur in his turpitudine? At turpes videantur licet, tamen vtilis sunt. Vtuntur enim hi populi tam prolixis auribus, & culcitæ loco, & vicepallij, & pro lodice, alioque tegumento. Hinc Plinius inquit: Circa Pontum insula sunt Scythica, ubi Fanesiorum gens nudo aliqui corpore, tam grandes aures habet, ut tota ipsorum corpora contegant. Et Solinus tradit: esse insulas, & Fanesiorum gentem, quorum aures adeo in effusam magnitudinem dilatentur, ut reliqua viscerum illis contegant; nec amiculum aliud sit, quam ut membra membranæ aurium vestiant. Pigafetta testatur, quibusdam in insulis non admodum remotis ab insulis latronum, adeo longas hominibus aures esse, ut instar collarium (Almodicorum) per humeros fluant, & brachia ipsa tegant, utq; videantur coriaceas pennulas, aut carneas epomides chlamydesque gestare. Sed longè quid luculentius scribit Maximilianus Transiluanus, in insula Gilon, quæ intra Molucas annumeratur, gentem esse, cuius tam grandes aures sint, ut non solum super humeros propendeant; verum etiam ut super vna, tanquam super molli calidoque lecto, iaceant; alterâ verò vniuersum corpus, velut lodicula aut sifterio cooperiant. Quis hinc naturam accuset, quæ in auribus dat, quod alij erant multis pecunijs? cum illis enim præbet nudis vestem, lectum lassis, frigentibus calidum tegumentum. Fateor hæc facilius narrari, quam credi: sed nihil credemus, si quæ ipsi non vidimus, non credenda iudicamus.

Hanc

VII.

Mela lib. 3.
cap. 3.

Plin. lib. 4.
nat. hist. c. 13.

Apud Ramus
tom. 1.

VIII. Hanc vim naturæ defectuumque naturalium compensa-
 tionem Plutarchus quoque non indiligenter consideravit, in
 alijs membris; nos pedum errata suis commodis solatijsque
 non carere, nunc docebimus. Gens reperitur, apud Indos, vno
 tantum pede. Ast eo vno, licet poplitem non flectat, saltua-
 tim perniciouserque currit, & multos antevertit utroque pede
 gradientes. Quin ubi solis æstus capita eius populi ferit, ho-
 mines illi vnipedes, in terra resupini iacentes, umbrâ pedis
 sursum erecti, latiore, quam si ab Ionica columna proijcere-
 tur, suavissimè proteguntur. Qua de causâ *Sciopodes* appellan-
 tur. Fuisse talia monstra, in foro Carthaginensi, juxta por-
 tam pictos, testatur etiam D. Augustinus. Posset dici com-
 pendium naturæ, quæ in pede suppeditavit, quod alij quarunt
 sub arbore, aut tectis. Extra silvas enim isti & extra tecta in-
 umbrantur; atque sine pavonis cauda, aut muliebri flabello
 suavissimè refrigerantur. In Tartaricis quibusdam locis com-
 perti sunt, quibus vnicum crus ac pes, & vnicum est in pectore
 brachium. Igitur, ut Ioannes Apostolicæ sedis ad Tartaros le-
 gatus, alijque testantur, industria vicem alterius cruris bra-
 chijue implet; immò brachium & crus ita conspirant, ut sint
 miræ perniciousitatis; manu enim simul ac pede alternatim ter-
 ram, rotarum in modum, contingentes, tanta celeritate cur-
 runt, ut Pegasos antevertant. Brachio fatigato, vnius pedis
 immodicis saltibus celerrimè promouentur. Quin etiam in-
 venationibus, & contra hostem sagittariorum officium non-
 intermittunt. Quippe quod vnus nequit, bini præstant, dum
 alter arcum tenet, alter tendit, sagittamque adducto nervo,
 euibrat. Ita manus manum iuuat, & quod vnus efficere non
 valet, duo consequuntur. Nempe etiam hoc Christianos par-
 esset imitari, ut preces ad cælum fortiùs eiacularentur. Neque
 enim sine causâ dictum est: *Vbi sunt duo, vel tres congregati in
 nomine meo, ibi sum in medio eorum*; Et illud: *Alter alterius one-
 ra portate. Sumus enim corpus Christi, & membra de membro*; &
*Frater, qui adiunatur à fratre, quasi ciuitas firma: & iudicia, qua-
 si vectes urbium*. Siquidem, etiam in re spiritali, duo sunt
 vno fortiores, & quod isti deest, ab altero accedit. Vnus ar-
 dentiùs,

Plutarch. de
amore Proliis.

Solin. cap. 53.
Plin. lib. 7.
nat. hist. c. 2.
Gell. lib. 9.
c. 4. Isidor.
lib. 11. c. 3.

S. Augustin.
lib. 16. de ciu.
cap. 8.

Vincent hist.
lib. 31. cap. 16.
Antonin. tit.
19. cap. 14.

Matth. 18. 20.

Gal. 6. 2.

1. Cor. 12. 27.

Prou. 18. 19.

dentius, alter demissiùs orat. Sed hoc nunc non agimus, corporis defectum ostendimus mentis intentione, industriaque naturæ, aut beneficio Numinis compensatum.

Et quia de brachijs mentio facta est, manusque quæ sunt, vt Philosophus ait, instrumenta instrumentorum, sine brachijs haberi non possunt, afferam & hic exempla partim à me visa, partim ab alijs narrata, quæ mirificam quandam, etiam in his maximè necessarijs membris, naturæ industriam compensationemque ostendunt. Quippe nati sunt, qui vtraque manu, immò ambobus brachijs carentes, pedibus omnia ferè ea, quæ alij manibus, quàm dexterrimè perfecerunt. Atque vt paulò superiùs à me dicta confirmem, Oder tradit, in regia magni Cham, non paucos inuentos esse, qui brachijs priuati, pedibus nulla prorsus minore agilitate, quàm reliqui manibus sagittam longissimè euibrarent. Et Cælius quoque cum Dione refert, inter munera Augusto ab Indis missa, fuisse & adolescentulum sine humeris, qui tamen pedibus manuum functionem obiret. Namque arcum intendebat, sagittas etiam excutiens. Quin & tubas instabat. Sed meos oculos testes adducam, & rem visam, non fama duntaxat acceptam referam. Anno Christi 1628. Ingolstadij, in Collegio Ignatiano multis Perillustribus, Generosisque Dominis, ac nobilissima studiosorum corona presentibus, sederamus expectatione noui alicuius spectaculi intenti, cum ecce mediocris staturæ vir in conclaue ingreditur, magnificis passibus, pallio in humerum contorto inuolutus, atque ante mensam, theatri loco, appositam, reuerentiam spectatoribus exhibet ignaris, quid spectaturi essent. Pramisso hoc carimoniarum honore, pallium ore mordicus apprehendit, & à se expeditissimè super mensam proijcit; quo amoto euolutus ipse astat statuæ instar truncatæ, ab humero deorsum planus, tanquam trabs quædam vestibus induta, aut trophæum cui arma appenduntur. Carebat enim ambabus manibus, & vtroque brachio erat destitutus. Mox in mensam insilijt, & excussis calceis, paulo plus, quàm primores pedum digitos ostendit, quos habebat haud multò, quàm nos, longiores. Illis tamen omnia faciebat, quæ alij manibus solent. Nam

IX.

Oder. post.
ante hñ.

Cxl. lib. 4.
Antiq. Lect.
cap. 12.

Yyyy in

in primis musicum organum scitissime pulsabat, & si, qui folles attollens pone astabat, negligentiore se ostendisset, plano pede alapam illi excussissimam dabat. Tum panem, carnes, aliaque ipsdem pedum digitis cultrum tenens scindebat. Quin & vitrum leuabat vno pede, alteroque cantharum, sibi que ipse infundebat; & nunc vitrum, nunc cantharum ori adnotum exhauriebat. Postea & chartis pictis cum socio ludebat, eas miscens, distribuens, tenens, atque in mensam cum sonitu proijciens, non secus atque alius omnibus membris integer homo. Denique calamum arripiebat, & pulcherrimos characteres scribebat; quodque magis mirandum, & acum sumebat, quam filio trajiciens, quouis sartore citius nebat & suebat. Itaque quicumque eum videbat operantem, manus dicebat ei, non officia manuum defuisse, aut certe manus ipsas in locum pedum demigrasse. Ad quod confirmandum, non omittam hic, quæ in hanc ipsam rem, non ineruditus auctor collegit, verbatim exscribere. Sunt autem hæc. *Mira est providentia, & sollicitudo Natura, quam Creator omnium rerum ei, tanquam optima matri attribuit. Ea enim, in animalibus membris distortis, vel mutilatis, aut debilitatis, vel etiam omnino deficientibus, plerumque alijs membris, præter suum officium, ad quod destinati sunt, tale robur & dexteritatem, ex diuturna consuetudine, suppeditat, ut dicere aliquis possit, non in distinctione membrorum, sed in continuo usu perfectionem consistere. Hac de re sapius cogitavi, cum essemus Comburgi, apud verè nobilem & præstantissimum virum D. Erasmus Neusteterum. Is enim cum nulla benignitatis & humilitatis erga nos prætermisisset officia, insit accersiri, ex vicinis Salinis Suevicis Thomam Schweickerum, natum xxxi annos, & quidem honestis parentibus, quem licet mater sua absq; brachijs in lucem emissa fuisset, omnia tamen munia manuum, pedum subsidio ita exequabatur, ut quod in vno desiderares, in altero compensatum sibi esse affirmare non erubesceret. Nam cum in editiore loco, qui aquaret altitudinem tabule, in qua esculenta apposita erant, consedisset, apprehenso pedibus cultero, scindebat panem, & alios cibos. Pedes ea postea, nec non & potius, veluti manus, ori porrigebant. Peracto prandio pedibus pingebat nobis omnibus videntibus elegantes Latinas & Germanicas*

Philipp. Camerar. cent. 1. horar. subsec. cap. 37.

nica litteras, ut exempla eorum, quasi rem insolitam nobiscum sum-
ferimus. Postulantibus etiam nobis cultello parabat calamos ad scri-
bendum aptissimos, quos postea nobis donabat. Quum esset ita occu-
patus, diligenter inspexi formam pedum, quorum digiti erant ita ob-
longi, & ad res tenendas apti, ut procul aspicientibus manus (pallio
enim suo verecundè admodum crura tegebat) viderentur. Hoc spe-
ctaculum nobis sanè iucundum & antea non visum, iussu etiam
fuerat paulo antè Casarea Maiestati, cum illac transiret, exhibere,
qua hanc mirandam Naturæ compensationem non absq; munificen-
tia, lubens spectavit. Et paulò infrà. Similis homo mancus, vide-
licet absq; brachijs, nostro tempore fere totam Germaniam peruaga-
tus est, qui collo & mento gladium vibrare, hastilia eiaculari, & alia
multa mira dexteritate, & ita certò, longa consuetudine, qua velut
in artem transferat, didicerat, ut à proposito scopo raro, aut nunquã
aberrare solitus sit. Multis hæc annis antè in lucem sunt edita,
quàm ego suprà à me descriptum subtilem truncum, viderem,
ut proinde idem esse non potuerit. Quare in pluribus natura
ostendit, se, quod in vno aufert, in alio reddere, ac proinde
non nouercam, sed matrem agere.

Quanquam in nullo sensu est hæc mater mirabilior, quàm
qui solet esse mortalibus charissimus, hoc est in sensu oculo-
rum. Fuit Anno Christi 1612. Ingolstadij, iuuenis arcularius,
qui à natura quidem lumen vtrumque acceperat, sed po-
stea, ut opifices isti solent, die quodam festo ac vacuo, tem-
poris fallendi gratia, fistulam æneam expoliebat, parabatq;
futuro certamini iaculatorum, qui metam pariter & præmiũ
posuerant. Ibi, dum nitratum puluerem incautiùs tractat,
incensus ille inopinato simul ac miserando casu, cum impetu
exillit, iuuenemq; repentè vtrinq; exoculauit. Oculis orbis in
hospitalem domum receptus est, in qua noluit otium agitare.
Primùm igitur ipse, ut in media senum vetularumq; turba se-
cretus habitaret, sibi lectum, & exiguum iuxta locum tabulis
circumæniuit. Neque alium arcularium adhibuit ad eam ar-
chitecturam. Ipse sibi canterium cæcus exasciabat; ipse asse-
res, ad circini mensuram, ferræ lamina secabat; ipse sectos as-
seres runcina dolabat, lauigabat; poliebat; ipse glutino fer-
rurumq;
Y Y Y Y 2 ruminabat;

X.

ruminabat; itaq; conclauē rotū concinnabat, vt putares, De-
 dalum ipsum suam ibi operam impendisse. Eo thalamo in hunc
 modum disposito etiam ornatum addebat. Quamuis enim cæ-
 cus nullum de coloribus ferre iudicium posset, tamen vndique
 imagines ad parietem affigebat, de vita & morte Christi ser-
 uatoris, quas omnes poterat ijs, qui cum visitabant, ordine
 demonstrare, & verò etiam sigillatim exponere. Quod fa-
 ciebat, vt alijs quoque ingereret cogitationes sanctas, quibus
 ipse quotidie (mente effigies illas circumiens,) Christum
 patientem sibi depingebat. Neque cogitando tantum postea
 tempus triuit, sed ne artis suæ obliuisceretur, quod visus ne-
 gabat, à tactu exegit. Itaque quæ olim oculis hauserat, me-
 mori mente tenens, etiam amisso oculorum vsu, conatus est
 manibus effigiare. Multa proinde variaq; fecit, venitq; breui
 ad eam artis perfectionem, vt eum etiam oculati non possent
 imitando superare. Tam accuratè digitis mensuras, distanti-
 as, proportionēs, figurasq; omnes palpare nouerat, vt duo
 minutiora molendina (quæ piperi molendo idonea essent) cum
 scalis, cum orca, cum rotis, cum radijs, cum dentibus & axi-
 bus, cum omnibus denique rebus perfectissimo molendino
 necessarijs, ad amissim, atque tam exactè cultro exsculpere
 architectariq; nosset, quàm vllus Vitruuius docere. Vnum
 ego horum molendinorum ipse vidi, quod mihi architecton,
 vti & alia, demonstrauit; alterum dicebat, Monachium, ad
 res Principis raras & artificiosas, in pinacothecam, transla-
 tum esse. Cæterum ita pius erat hic cæcus, vt clauſæ dunta-
 xat, quæ mors intraret, fenestræ, vitijsq; obstructum iter, nō
 autem ingenij artisq; exercendæ facultas adempta illi videretur.

XI.
 Francisc. Pe-
 trarcha lib. 2.
 de remedijs.
 vtriusque
 Fort. c. 96.

Solent, qui alterum oculorum amiserunt, altero, vt aiunt, acutiùs videre. Id si ita est, ait Franciscus Petrarca, quid rear, nisi vt duobus perditis, duobus alijs acutissimè videas, & tuum facias illud Tyresia cæci nati, sed famosi:

*Obruit ora Deus, totamq; in pectora lucem
 Deenlit.*

Quippe experientia docet, eos, qui oculis capti sunt, vel na-
 tura, vel casu, ceteris hominibus, qui visu præditi sunt, esse
 plerumq;

plerumq; ingeniosiores. Quanquam enim sensus oculorum sit omnium sensuum acerrimus & præstantissimus, multa tamen extrinsecus obiecta, per oculos ad animum penetrant, quæ illius serias cogitationes interturbât, & industriæ obstant, dum se se identidem consilij maioribus miscent, eaq; in imaginatione exprimunt, quæ attentionem rumpunt & contaminant. Hinc & nos aliquid intentius meditaturi, à turba secedimus, oculos claudimus, noctem ipsam captamus. Est enim nocturnum tempus ad consultandum maximè idoneum; & tenebræ accuratiorem reddunt commentationem: quæ cum sint in cæcis perpetuæ, mentem diutiùs in vna re fixam collectamq; tenent.

Multa possunt & mira huius rei dari exempla. Q. Asconius Pedianus Grammaticus atque historicus, cum septuagesimo suæ ætatis anno oculis captus esset, atque ita duodecim annis vixisset, per sanè eleganter quasdam historias, diligentia industriæq; superato ætatis atque oculorum impedimento, teste Fulgoso, perscripsit. Nimirum oculos in manu habuit, quem ingenium docuit, sine oculis scribere. Quam laudem etiam Appio Claudio tribuit summus orator, de quo Poëta ait:

Multum animo vidit, lumine captus erat.

Et alius: clarissimus omnium, quos famulos cæcitas habuit, Appianus Claudius, at re cæcus, & nomine, qui cæcitate pressus ac senio, non prius modo consilij à populo noscebatur, quisquis in iure, vel in factis scrupulus incidisset; sed auctoritate ac sententia senatum regerebat, uniuersamq; rempublicam gubernabat. Caesar de Bus An. 1607. sanctissimè defunctus, corpore cæcus, tantum animo vidit, vt dicere solet, se visum ne teruncio quidem esse empturum. Vidit enim, se cum oculis multa simul vitæ fastidia perdidisse, & amisisse frontis oculos, pectoris acuisse. Huic subiungere possumus Homerum & Democritum, quorum alter, vt fama est, dum mira illa ac diuina dictaret, oculis non videbat, animo lynceus. Alter sibi oculos eruit, ne videret multa, quæ, vt ipse arbitrabatur, veri visus aciem impedirent: cuius factum quam vel laude, vel vituperio dignum fuerit, non disputo, sed inuenit imitatores, &c. Diodorus Stoicus, sed familiaritate Ciceronis, quam

XII.

Cic. in Bruto.
& lib. 4. Tull. q. q.

Francisc. Petrarch. lib. 2.
c. 96. de re mi vtr. fort.

Gaulter. in Chronolog.
Anno 1607.
Petrarch. l. 2. cap. 96.

1777 3

secta

fecta notior sua, visum perditum audire solatio leniebat, cum ei, ut Cicero idem ait, libri noctes & dies legerentur, quibus in studijs oculis non egebat. Hic & Philosophia simul & fidibus, quodq; sine oculis fieri vix crederes, geometricis quoq; descriptionibus operam dabat, & alienis manibus lineas protrahi iubens suo de illis ingenio diserebat. C. Drusus absq; oculis, sed iuria Civilis noticia tanta fuit, ut domus eius consultorum frequentia quotidie repleteretur. Et videbant illi, quæ iretur ad forum rectius, quæ iretur ad causæ victoriam non videbant, atque ideo cæci ducis patrocinium implorabant. Menti ergo reddidit lumen Deus, quod corpore negavit. Idem accidit Didymo, de quo Ruffinus tradit: Cum luminibus orbatus esset, eum, adhibitis pijs precibus, studia ad laborem ac iuges continuatasq; vigilijs, non ad legendum, sed ad audiendum, ut, quod alijs visus, hoc illi conferret auditus, adhibuisse, eaq; indefessa diligentia, docente Deo, in tantam diuinarum humanarumq; rerum eruditionem & scientiam venisse, ut schola Ecclesiasticæ Doctor existeret. Quem, ut Franciscus Petrarca ait, eacum ab infantia, inq; hac cecitate, usq; ad exitum, summo virtutis exercitio insignem sacer Antonium seum, visens nihil moneri debere ait, eo quod oculos amisset communes sibi cum muscis, & muribus, & lacertis, sed gaudere, quod oculi communes illi cum Angelis salui essent. Haudit hoc Petrarca ex libro 4. Eccles. hist. c. 25. Ac ne vetera tantum esse exempla putemus. Notum est, inquit subseciuarum author, fuisse, maiorum nostrorum tempore, Ioannem Ferdinandum, natum in Flandria, patre Hispano, cacum, & præterea inopem. Quas tamen ambas difficultates admodum contrarias hominibus doctis, ita superavit, ut non solum Poëta & Philosophus insignis euaserit, sed etiam tam eximius Musicus, ut cum maxima audientium delectatione varia genera Musica tractaret, atq; insuper cantilenas aliquot vocum artificiosissimas memoriter componeret. Hunc tamen longè superavit Nicasius de Verda Mechlinia natus. Qui licet ab anno tertio ætatis oculis captus, & ob id etiam elementorum literarum penitus ignarus fuisset; tamen nihilominus in omni doctrina diuina & humana adeo profecit, ut admirationi omnibus esset; & cum Louanij gradum Magisterij accepisset, scholis aliquamdiu Mechlinia

Ruffin. lib. 2.
Eccles. hist.
cap. 7.

Phil. Camer.
Cent. 1. c. 37.

cum laude, præses, & Louanij aliquanto, post Licentiam, in Theologia, consecutus, cæcus quamuis, Euangelium tamen publicè docuerit. Quin, & post hæc, gradum Doctoris utriusq; iuris in Academia Colonienfium accepisset, in gymnasio publicè ibidem Iura, cum stupore omnium, docuit, atque libros Vtriusq; Iuris, quos nunquam viderat, & legerat, memoriter recitauit, donec Colonia moreretur. Anno 1402. Quid hunc facturum fuisse putemus, si oculos habuisset? Certè cæcus illos iubet erubescere, qui cum oculos præstantes habeant, in Academijs versantes, non solum libros, sed ne scholas quidem ipsas intuentur. Et fuit, qui in patriam rediturus, ac testimonium diligentiae petiturus, Professorem suum nec de facie quidem nosceret, cui de cetero noti erant alij omnes anguli ciuitatis.

Longè quid mirabilius, de suppleto oculorum defectu legi, apud Panormitanum, in quo quidè cæcus non se ad litteras memoriasq; veteres dediderat, non incitum tamen, aut inutile ministerium meritoq; obtupescendum fuit. Audiuimus, inquit, à rege (Alphonso) cæcum natura Agrigenti adhuc viuere, quem saepe numero ducem venationis habuisset monstrantem his ipsis, qui oculis cernerent, ferarum saltus & latebras; sed & de huius industria mirum adiecisse. Nempe habuisse hunc aureos ferme quingentos, deq; his valde sollicitum, statuisse in agro defodere, defodientem à vicino eius compatre inspectum, eoq; abeunte, pecuniam ablatam. Quum verò paucis diebus thesaurum reuideret, neq; inuenisset, animo angui, discrucuari, excedi, neq; alium coniecturare, nisi vicinum compatrem surripere potuisse, accessissetq; ad illum, atq; dixisse, esse quod consulere eum oporteat; Tene se aureos mille, quorum partem dimidiam abstruxisset jam in tuto loco, de reliqua autem dimidia anxium esse, utpote cæcum, & rerum perquam incommodum custodem; Propterea, si ei quoq; visum fuerit, hoc reliquum in eodem loco illo tuto quidem trudi, & abscondi posse: compatrem approbasse consilium, & properè præcurrisse, quingentosq; aureos, unde nuper effoderat recondidisse; ratum totos mille sibi nequaquam defuturos. Post hæc cæcum in agrum recurrisse, repertaq; pecunia compatrem appellando exclamasse, CÆCUM OCVLATO MELIUS TADISSB, latumq; redusse. Hæc ingenij argutia olim digna fuis-

scq

VIX

XIII.

Anton. Panormit. de dictis & factis Alphonſi regis lib. 3.

S. Augustin.
lib. 4. de ciu.
cap. 21.

fet habita, vt pro ea Menti Dea supplicaretur. Sed quo pacto cæcus, in venatione videntibus potuit ferarum saltus & lateras monstrare? Erunt, qui dæmonis arti id ascribant. Verum temeritas est, quod non capis animo, illico ascribere magna. Potuit odore, quod non potuit colore deprehendere cæcus. Cum enim, vt in tot exemplis iam vidimus, natura in vno sensu compenset, quod in altero adimit, cur cæco isti, quod abstulit in visu, non potuisset reddere in odoratu? Quod si fecit, iam cessat quæstio. Quemadmodum enim neque canes visu ferarum latibula, sed odoratu duntaxat indagant, ita existimandum est, idem in cæco contigisse, in quo maior virtus esse potuit, quàm in bestiis sit *odoratum vis*.

XIV.

Hieron. Bar-
dus Genuens.
in Medico
Politico Cæ-
tholico c. 4.
Appendice 1.

Adhuc mirabilius aliquid legi, de quo Apollo calispex sandalariusue, aut medicus, merito senatum conuocet, & legi in recentissimo authore, cuius verba hæc sunt. *Non reticebo historiam, quæ humanum captem videtur superare, & quæ a Clar. Baldo amico præcipuo idoneis allatis testibus Platano & Ioanne Rungio l. 1. prax. Diss. de vis. symist; verbis Henrici Smerii oculati testis, lib. 5. Miscel. Medic. Ep. 13. hoc pacto descripta omnino extat. Cæcum inquit, quendam utroq; oculo orbem naso pro oculis videntem vidi, cuius beneficio obiecta omnia discernebat. Is dextro oculo ante annos multos, cum puer esset, priuatus fuerat, tandem iuuenis factus (rusticus erat) ex ceraso in palum dum lignum fastigiatum delapsus, vultum impexit, vt nasum, vna cum oculo sinistro, genâ, palpebra utraq; & supercilio dirumperet, adeo facte, vt Chirurgus oculi globum auulsum prorsus crederet, eumq; palo inhaesisse. Cicatrice tandem inductâ, post annum ab acceptâ plagâ, dum in gramine apricatur, forte lucem, ac flosculorum candorem humi animaduertens occipit per nasi cavitatem: & iam per quinque, aut sex annos continuos visionem eo modo exercuit, vt quidquid offeratur, naso oculato distinguat exacte, sed despectando: suspicando enim lucem ferre nequit. Hæc Smerius. Auctores Citati, dum causam & modum quarunt tam portentosa visionis, ita philosophati sunt, quod, sicuti palpebra superior abrupto musculo attolli amplius non poterat, sed conglutinata quoque cum adnata oculi coaluerat: ita etiam, auulso musculo, qui oculum versus oculum externum retrahere*

tere solebat, pupilla in angulum nasi internum se prorsus abdiderat; & quia ossilla nasi non fracta modo, sed & luxata quodammodo concinne restitui non potuerunt, accidit, ut nasus pressior latiorq; sinistra præsertim parte; euaserit: adeoq; eiusdem naris meatum potentior curatio reliquerit: per quem distorta latitansq; pupilla videndi munus obibat, & res quaslibet naso obuias internoscebat, quasi per dioptram seu fistulam. Porro hic constat globi ocularis, ipsorumq; visus instrumentorum saluam atque integram extitisse compagem, etsi secus crediderat Chirurgus & adstantibus persuaserat. Sed supererat omnia portentosa, quòd olim Heidelbergæ contigisse, à Matt. Vuaggero narratum sibi scribit Keplerus; nempe, quendam oculo altero amisso, altero manus palma tecto, si splendens quidpiam infra naves systeret, splendorem agnoscere, atque etiam internoscere quadamtenus potuisse. Sed audiamus Keplerum, qui sibi ita persuaderi passus est, dum ait: Spiritum animale ibi tum lucis & coloris fuisse receptorem, uti alias oculo integro retinam tunicam: lucem verò & colorem per hiatus aliquem è naso sursum in vacuum oculi cameram, & caput, adq; nervi visorij extremitates spirituum sedem, porrectos esse, vel certè olfactus instrumenta tantum potuisse, in quo fortassis etiam isdem spiritus diffunderentur. Hæc ex Hieronymo Bardo Genuensi, quæ Philosophis materiam propinant disputandi, qui vel crucem ijs figent, vel apologema pro ijs condent. Cur enim obiecti species non possint per nares, præsertim adeò laxas & amplas ad oculum immitti? Rectis debent illæ lineis ire? Esto. eunt rectis, si pupilla oculi deorsum sit euersa. Neque necesse est, ut vel oculus, vel mediused aër illuminetur, sat luminis secum vehunt species ab obiecto illustrato. Sed hæc ad scholas remitto. Mei muneris est, in hoc casu rectas videndi vias amissas, rimam tamen inuentam, per quam visus posset compensari, ostendere. Quod meritò inter mirabilia naturæ ponitur.

Nunc à miris & mirabilibus naturæ ad diuina miracula venio, & dico, conqueri mortales non posse, si pro plumbo aurum, pro vitro gemmas commutent. Sæpe enim diuina bonitas, dum monstris aliquid, quod naturæ eorum conuenisset, adimit, eius loco substituit donum aliquod supernaturale. Do-

Z z z z z

mesticum

XVI

XV

mellicum praesto esto exemplum. P. Ferringo, vnus è Societate I. E. S. V., qui magna sanctitatis fama Leuix diem suum obiit, ipse multis annis cæcus, tribus cæcis visum redhibuit: adeo liberaliter cum eo egit Deus, vt pro duobus sex illi oculos redderet. Neq; est rarus hic, apud diuinum tribunal agendi modus, vt sinat sanctos suos, quod ipsi non habent, alijs impertiri. Ita ab ægro, ac morituro S. Episcopo Cuthberto sanitate accepit, qua diu caruit, Vualchstod. Quod miraculum cum narraffet venerabilis Beda, colophonem hunc addidit: *Non autem dubitandum, superna pietatis hoc dispensatione procuratum, vt qui multos antea sospes adhuc, valensq; curauerat, hunc quoq; moriturus curaret; quatenus hoc quoq; indicio pateret, etiam corpore infirmatus vir sanctus, quantum spiritu valeret. In qua profecto curatione sequebatur exemplum sanctissimi & reuerendissimi patris Aurelij Augustini episcopi, qui dum pressus infirmitate, qua & mortuus est, decumberet, venit quidam cum suo agrote, rogans, vt eidem manus imponeret, quò saluus esse posset. At ille, Si, inquit, aliquid in his possem, mihi hoc utiq; primitus prestitissem. Rursus is, qui venerat, Te, inquit, visitare iussus sum: siquidem in somnis dictum accepi, Vade ad Augustinum episcopum, vt eidem manus imponat, & saluus erit. Quo ille audito, mox agrotanti manum benedicens imposuit. Nec mora sanatum ad propria remisit. Hæc Beda. E quibus videre est, multos alijs sanitate atque vitam à Deo, manifesto sanctitatis argumento, impetrare, qui ipsi animam efflant, in oculis atque manibus eorum, quos sanauerunt. Ostendit enim sapientissimus mundi Gubernator, eos, dum minorant alijs, maioribus dignos esse; & sæpe subducit vires, aut membra corpori, vt animo robur aut lumen addat.*

XVI.

Iean Nider.
l. 2. Formic.
cap. 7.

Quod etiam vicino exemplo potest confirmari. Constantiæ ad lacum Acronianum vir erat, quem à primis incunabulis natura mutum surdumque, fortuna inopem esse voluit, vt haberet vtrinque patientiæ occasionem. Sed quod corpori deerat, animo superabundabat. Vita illi humilis, habitus vulgaris erat, anima sublimis, & virtus à Deo singularis data. Quare vt nulli hominum molestus, ita Numini semper valde addictus fuit, cui corporis & mentis illibata seruebat virginitate.

Ven. Beda in
vita S. Cuth-
berti c. 38.

nitate. Ob quam rem & prophetiæ spiritu scientiaque rerum occultarum fuit ornatus. Quanquam enim linguæ usu destitutus, nutibus tamen multa futura atque arcana indicabat. Experti sunt id viri Religiosi & sæculares; quibus, quod in animo condebant, patefecit; inter quos fuere ij, qui in Patrum Dominicanorum cœnobio Constantiæ vitam debebant; & quidam sacerdos Romam profectus, de cuius sero reditu desperabatur. Nam, morâ nimis protractâ, cùm quæ ad custodiam domus domi relicta erat cognata jam alia consilia agitare cœpisset, mutus iste læta facie, serenis oculis, & ore ad iucunditatem composito ad eam cucurrit, hilarique manuum complosione virgini haud obscure significauit aduentum sacerdotis; qui postero die cum navi appulit. Nutriebat pauperem hunc mutum ciuis Constantiensis copiosus & opulentus, eumque filij loco habebat. Hic aliquando lacum traiecturus domi conuafabat. Quod ubi vidit mutus, manibus pedibusque obstetit, eique, qua poterat gestuum vehementia, iter dissuasit. Sed surdus, quasi cum surdo egisset, ita non est auditus; neque enim se dominus passus est à consilio dimoueri. Quàm pertinax dominus fuit in proficiscendo, tam constans mansit mutus in dehortando. Quin & domo exeuntem profectus est ad præripia lacus, ubi cùm ei profectionem nullo modo dissuadere posset, tandem circa nauem de littore soluentis manus ad cælum oculosque sustulit, lamentisque & gemitibus ostendit Mecænati suo graue aliquod malum impendere. Neque antea cessauit abeuntem plangere, quàm eum desijt è propinquo videre. Vatem fuisse, exitus probauit. Nam intra paucas horas, coorta tempestate, fluctus nauem & ciuem cooperuerunt. Qui aquis submersus serò agnouit, à muto sibi hoc infortunium esse prædictum; cui Deus linguam & aures ligauit, sed in harum vicem secreta sua patefecit. Quare qui hominum audire voces foris non poterat, Deum audiuit intus loquentem; & qui verbis efferre cogitationes proprias nequibat, nutibus expressit cogitationes diuinas. Quis diuinam accuset prouidentiam cum hominibus sic agentem? Quis non miretur, amet, prædicet eius clementiam tam beneficè punientem?

Zzzzz z

Quis